

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

A.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Nec dentes illius moti sunt. Deut. 34. 7. In hoc adjuvit eum sobria diæta, & animi tranquillitas orta ex mansuetudine. Nam, ut ait Hippocrates, animalia, quæ bile carent, longæva sunt, ac sana, fortiaque in multam ætatem. Idem hic.

Moses servus meus. Jos. 1. 2. Erat admodum mansuetus, & clemens: ob eamque causam famulus Dei dicitur; & Dei conspectu omnium Prophetarum dignissimus fuit. S. Dionys. Areop. ep. ad Demophilum Monachum de Moyse.

Discipulum, quem diligebat Iesus. Joan. 21. 20. Quid hanc præcipuam dilectionem conciliavit? Incredibilis, arbitror, Joannis mansuetudo, & lenitas; quæ remissior sæpè numero videbatur. S. Chrysof. hom. 32. in Joan.

§. IX.

Varia alia motiva.

Ex Veteri, & Novo.

Populus peculiaris. Deut. 7. 6. Pécuniam dicitur possessio pecorum mansuetorum: unde populus peculiaris idem est, quod populus mansuetus, & assuetus ad Dominum. Hugo Card. hic.

Pelle pro pelle. Job. 2. 4. Id est, patientiam, & imitationem mansuetudinis agni incontaminati Iesu Christi, rependere debemus. Petrus Cell. lib. de pan. e. 1.

Mansuetus dabit gratiam. Prov. 3. 34. S. Chrysof. mirabile Salomonis promissum. Et an iis nihil dabit gratia, qui jejuniis, castimoniam, elemosynis &c. suo se conditori commendaverunt? Imò verò dabit; sed mites erunt primi, qui optimam partem, qui totos principatus auferent in præmium. Drexelius Tob. p. 2. c. 3. §. 1.

Beati mites. Matth. 5. 4. Convenienter ponitur mititas post paupertatem spiritus: quia humiles, & inopes, facile contemnantur, injuriasque, & multa incommoda sentiunt: idcirco maxime indigent mititate; nè ad iram, vel impatientiam, concitentur. Dionys. Carthus. hic. Verè beati mites, qui seipfos possident invariabili animò; & dominantur sibi ipsis, velut rebus, quas possident. Altius enim est, sui ipsius esse possessorem, & dominum;

quàm omnium rerum extra positaram. Simon Cais. l. 10. c. 3.

Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus. Matth. 21. 5. Voluit venire mansuetus propter quatuor. 1. ut malos facilius corrigeret. 2. ut omnibus se amabilem exhiberet. 3. ut omnes ad se traheret, & populum sibi multiplicaret. 4. ut mansuetudinem doceret. S. Thomas Aqu. D. 1. adv.

Ex Patribus, & aliis.

AD hoc mitissimi homines facinus occultatum diligenter, atque instanter, examinant; ut inveniant, quibus parcant. Unde plerumque necesse est, exerceatur acris inquisitio; ut, manifestatò scelere, sit, ubi appareat mansuetudo. S. August. ep. 169.

Multæ quidem sunt virtutes, quæ Christianum virum bene decet; maxime autem omnium mansuetudo. S. Chrysof. s. de mansuet.

Animus ab iracundia alienus, templum est Spiritus S. In spiritu mansuetudinis Christus caput inclinat; & mens pacifica Sanctæ Trinitatis est domicilium. S. Nilus or. 4. de ira.

In cordibus mansuetorum requiescit Dominus. Joan. Clim. gr. 24.

Hæc duo certissima signa sunt Spiritus S. iusta mansuetudo animi in proximum; & vera cordis humilitas in Deum. Philo Carpath. in Cant. c. 7.

Dum animal mansuetum esse desinis, naturâ hominis spoliaris. S. Bonavent. l. 9. de tempore.

Miscellanea.

Beati mites. Matth. 5. 4. Est mutitas corporis ex defectu naturæ: nec non ex voluntate se mutum aliquis facit, cum sectatur sana silentia ex amore virtutis, Spiritu Dei actus intendit, & vacat sanctæ taciturnitati. Sic & est mutitas in similitudinem mutitatis, quæ se homo mutum facit; non habens ad opprobria, & ad convitia, & ad qualibet maledicta, redargutionem, aut repunctiones. Simon Cais. l. 10. c. 3.

Ferâ sit licet immanior; simul ac amare quis coepit, ove mansuetior evadit. S. Chrysof. hom. 33. in 1. Cor. 13.

Mansueti dicuntur manui assueti. Hugo Card. in Pl. 33.

TITULUS VI. MARIA VIRGO DEIPARA,

Ordine Alphabetico.

A.

Æquanimitas.

ET tuam ipsius animam &c. Luc. 2. Humilitatem agnosce Mariæ; quæ non velut Mundi Regina, & æterni Regis Mater; sed ut discipula, accipit verba senis: non stromachans verbum, non dedignans auditum; æ-

quanimiter leta, & tristia, recipit, omisâ responsione: ut prærogaret omnibus audiendæ veritatis formam; & virginibus auferat loquendi audaciam. Sim. Cais. l. 1. de gest. D. c. 21.

Ipsa, & putativus Pater, silenter oracula divina suscipiunt: & animò constans, servansque in lingua censuram; non mutatâ facie in auditis

B 3

de

de sua prole magnis, & laevis, passionibus, & quòd sit doloris gladiò fodienda; eandem consistentiam conservavit; ut nec laeta de laetis, nec aegris de tristibus videretur. Idem ibidem.

Affectus.

O Divinum, ac vivum simulachrum, ad quod opifex Deus inventus est: mentem quidem divinitus gubernatam habens, ac Deo soli operam dantem: cupiditatem autem omnem ad id, quod solum expetendum, atque amandum est, intentam: iram verò adversus peccata duntaxat, ipsiusque parentem. S. Joan. Damasc. or. 1. de Nat. B. V.

Amor Dei erga B. Virginem.

Adamavit eam rex plus quam omnes mulieres. Esth. 2. 17. Et posuit diadema regni in capite ejus. Corona seniorum filii filiorum. Prov. 17. Deus plus amat solam B. Virginem, quam reliquos Sanctos omnes. Suarez 3. p. t. 2. disp. 18. Sect. 4.

Venit Jhesus a Galilea. Matth. 2. 13. Puta à Nazareth; in qua hucusque habitavit cum Virgine Matre: cum qua tanto tempore in terris conversari, & demorari elegit: quia deliciae ejus esse cum illa. Dion. Carthus. hic.

Dilexit eam Deus super beatam societatem Apostolorum; super Angelos, & Archangelos; super omnes Virtutes, & Potestates, caelorum. Golfridus Abb. in omni festiv. B. V.

Amor B. Virg. in Deum & Filium.

Dum esset Rex in accubitu suo. Cant. 1. statim addit: Fasciculus myrrhae dilectus meus inter ubera mea commorabitur. Dum Rex in throno est, non vocatur dilectus; ac tempore Passionis, dum plagis, vulneribus, plenus, vocatur dilectus. Ridente fortunâ, niteute purpurâ, amor absconditur. At in Passione, dum fugiunt Discipuli, vacillat Petrus, panditur Virginis amor; & inter cordis sinum amplectitur, & fovet, Dilectum. Sylveira t. 2. l. 4. c. 1.

Pulchra ut luna. Cant. 6. 9. propter virginitatem; luna namque corpus frigidum est. Electa ut sol; propter ferventissimam charitatem. Terribilis ut castrorum acies ordinata; propter profundissimam humilitatem, quâ nihil demonibus terribilius est. S. Bernardinus Sen. t. 1. f. 52.

Fili, quid fecisti nobis sic? Luc. 2. Non potuit amplius continere affectum, cum in verba excessus amoris erupit; non aliunde ipsum denominans, nisi quòd ipse sit Filius, ipsa Mater. Stupor, & gaudium, humanis menibus ministratur; quòd virgo Mater Dei Filium nomine filiationis appellat. Omnis amoris signum in isto verbo superatur, *Fili*. Lingua in amore manifestare plus nequit, dicens *Fili*. Nihil ex amore brevius, nihil efficacius ad proferendum, cum dicitur *Fili*. Amat prae cunctis Filium Mater, à quo prae caeteris se novit amari. Sim. Cas. l. 2. c. 24.

Cur virgo prior loquitur? Lyran. Joseph, li-

cet Pater ejus diceretur, non fuit ausus hoc dicere; cum firmiter crederet, ipsum esse Deum. Sed Mater, ex maxima dilectione, quam habebat ad illum hæc fecit: quia amor excellens dominium nescit. Primas honoris, dicendo *Pater tuus*, concessit Joseph; primas in loquendo amori suo dedit. Sylveira hic.

Mulier amicta sole. Apoc. 12. 1. Calidissimus est hujus mulieris amictus, cujus omnia tam excellenter irradiata noscuntur; ut nihil in ea, non dico tenebrosum, vel obscurum saltè, vel minus lucidum; sed nè tepidum quidem aliquid, aut non ferventissimum, liceat suspicari. S. Bernardus de verbis Apoc.

Stabat virgo in nuptiis, non oblectata conviviò, sed sociata Filio; cui amore individuò jungebatur; cujus non satiabatur aspectu. Simon. Cas. l. 2. de gest. D. c. 25.

Est etiam sagitta electa amor Christi; quæ Mariæ animam non modò confixit, sed etiam pertransivit, ut nullam in pectore virginali particulam vacuum amore reliquerit; sed totò corde, totâ animâ, totâ virtute, diligeret; & etiam esset gratiâ plena. S. Bernardus f. 29. in Cant.

Imitamine signaculum fidei vestra, B. Mariam: quam, velut ignis ferrum, Spiritus S. totam decoxit, incanduit, & ignivit: ita ut in ea Spiritus S. flamma videatur; nec sentiat, nisi tantum ignis amoris Dei. S. Ildephonus f. de assumpt. B. V.

Divinum erat, in quo amor Virginis ferebatur: pura in purum, casta in castum, Virgo in Virginem, humilis in humilem: prudens in sapientiam, pauperula in pauperem, virtuosa in Virtutem, ignis amoribus agebatur. Et operibus ostendebat, quibus internis ignibus astuabat: à quibus succensa motibus corporis prodibat in publicum, quæ consueverat semper tenere secretum. Sim. Cas. l. 2. de gest. D. c. 26.

Divinis ignita colloquiis tota effecta es velut ignis; teque holocaustum Deo suavissimum obtulisti. O Phœnix aromatizans cinnamomò, & balsamò, & nardò, suavius Regem in aspectu tuo delectans. Amedeus hom. 6. de laud. B. V.

O B. Maria! torrens voluptatis, vis amoris, totam te operuit, totamque obtinuit, penitusque inebriavit. Et dixisti; *Osculetur me Sc.* Dixisti enim ad Angelum: *ecce ancilla Domini*. Rupert. l. 1. in Cant.

Mater Dei, Regina dilectionis suprema. S. Franc. Sales. in orat. dedic. tr. de div. am.

Ubera quoque botris assimilata sunt: in quo mirabilis prærogativa merendi demonstratur in Virgine; quæ non minus meruit, sumendo lac de uberibus suis ad nutrimentum Filii, quam Martyres, qui per botròs figurantur, fundendo sanguinem suum in Martyrio: omnium enim operum merces secundum radicem charitatis pensatur. Hailgrinus Card. in illud Cant. 7. 7. Statura tua &c.

Seraphini è caelo descendere poterant, ut amorem discerent in corde Mariæ. Ex hoc immenso amore procedebat; opera ejus summi meriti esse; cum præcipua ratio meriti sit charitas. Plus Maria merebatur, cum pannis invol-

vebat Christum infantem; quam Laurentius, cum super craticulam ureretur, Rupertus l. 1. in Cant.

Excedit omnes amores parentum in filios, aut filiorum in parentes, amor istius Matris in Filium suum; & istius Filii in Matrem suam. S. Anselmus de excell. Virg. c. 4.

Amorem Dei vult in nobis accendere.

ADjuro ut nuntietis ei, quia amore languo. Cant. Quid erat? vel quid efficiebat, talis adjuratio? nunquid ille dilectus nesciret amorem languentis, nisi annuntiaretur ei? Domine, inquit Petrus, tu omnia scis! tu scis, quia amo te. Quando magis o tu dilecta; tam prudens tamque fidelis; per temetipsam, absque interuentibus, dicere poteris dilecto; & frequenter dixisti sine dubio: Dilecte mi! nullum est tibi absconditum cor, nullius occultus amor. Tu scis, quia amore languo. Quorsum ergo tendit hac adjuratio? Ed nimirum: ut percussa percussat, vulnerata vulneret.

Quia tota ardens fuit; omnes se amantes, eamque tangentes, incendit, & sibi assimilat. Unde dici potest similis cuidam lapidi pretioso; qui manum se tangentis adurit. S. Bonaventura l. 3. de Virgine.

B. Angela de Fulgino B. Virgo in Communionem quadam benedixit: sis benedicta à Filio meo, & à me; & studeas diligenter, & sollicitè ad amandum, quantum potes: quia tu es multum amata. Bollandus 4. Jan.

Siquidem amor est origo cujuslibet affectionis alterius. Est autem Maria Mater pulchrae dilectionis. Sit igitur, necesse est, & Mater timoris, & spei; & lætitiæ, & doloris: qualis est illorum, quos beatificat lugentes Filii ejus. Gerson. tr. 1. sup. Magnif.

Ferunt, Hippocratem visâ muliere ignem ferente dixisse: ecce ignis gestans ignem. Conspectâ Deiparae Jesum sinum gestantis imagine facile nobis idem occurrit. Ecce ignis, gestans ignem. Unde à S. Catharina Sen. vocatur currus ignis, portatrix ignis. Nadasi 6. mensis anni amor. Dei c. 2.

Amor erga B. Virginem.

UNum est, si circumcidamus masculos nostros &c. Gen. 34. 22. Circumcisi sunt omnes; idloque pro Dina fœderi cruore, non aramentò; non calamis subscribere, sed culttris. Proh læciviendi intemperiem! ut ludat, cruentatur: vulneribus, quasi cuniculis, ad amplexus puellæ proruptura. Venus est, non Mars; quæ tantum sanguinis sine bellò, sine hoste, sine obfisione, sed non sine Dinâ proficit. Stat Bethulia exercitu oppugnata; ruit jacetque Salem in strage sua non vallata cohortibus. Si circumcidi non abnuere Chananæi pro Dina; nos circumcisionem cordis pro Virgine Maria recusabimus? Christiani sine cruore circumcisionem mentis non patientur, ut Mariæ fruantur patrocinio & amplexu? Nec cordis circumcisio cruentat; sed dealbat; curat; non vulnerat. Olivæ l. 1. Strom. hic.

Ecce Mater tua. Joan. 19. 27. Moriturus Deus hoc unum à Discipulo petit; ut Virginem tueatur. Non illi dicit: *inspicere, & fac secundum exemplar.* Ex. 25. 40. quod tibi ostendo in monte; crucem amplectere, clavos ama, cruciatus siti, vulnera esui, spinas floribus anteferto. Pro spinis, inquit, tibi trado liliam; pro Cruce tibi Matrem commendo. Si hanc amaveris, sufficit ipsa tibi pro Cruce. Et ideo forsitan solus ex Apostolis gladiò non perit: quia Martyrii gloriam compensavit amor in Virginem. Idem tom. 2. Strom. hic.

Non alia, præter te, o Deipara, genuit Regem Salomonem; regem tam magnum, tam magnificentum. Sed illa, diligens in Te hoc tam grande privilegium, Regis ejusdem matres sunt. S. Rupertus l. 3. in Cant.

Quemadmodum divina bonitas inclinationem quandam naturalem ingeneravit rebus omnibus; quæ feruntur ad ea, quæ sibi commoda putant, & proficua: adeoque actionibus istis, quæ ad corporis, vitæque conservationem, ac naturæ propagationem, necessaria sunt; ut in cibo, potu, somnò aliisque delectationem aliquam in esse voluit; tanquam condimentum, & illecebram; nè ob adjunctam mollestiam ceteroqui negligerentur. Pari ratione, quod ad ordinem gratiæ spectat; cum Deipara salus sit, felicitasque publica Orbis universi; misericordissimus Deus Fidelium omnium mentibus in servit præcipuam quandam propensionem, peculiaremque affectum, erga ipsam; inque Virginis devotione, & cultu nobis adeò necessariò summam, dulcissimamque incunditatem. Credet hoc mihi libenter, quicumque se ex animo Maximæ hujus Reginæ famulatu consecravit. Simul atque enim id fecerit; istiusmodi mox sensurus est in animo suo suavitatem; & tam teneræ, sapidiæque pietatis abundantiam; quæ sanctâ illum lætitiâ, caelestibusque deliciis planè perfundat; & mentem repleat, recreetque haud paulò amplius; quam quidquid in hoc orbe reperire est aliarum, quarumcunque voluptatum. Nieremberg. de am. erga D. V. c. 21.

Angeli.

Ego sum Raphael Angelus &c. Tob. 12. 15. Raphaelem mirantur aliqui, quoniam ipse modò; cum unus esset ex septem, qui adsunt ante Dominum; & qui majores, velutque cœli optimates; & ut quibusdam placet ex principe, sunt Angelorum, id est Seraphinorum classe: nihilominus ad tam vile ministerium descenderit, seque Tobia itineris comitem adjunxerit. Ego verò sic sentio: si legationem eam, & comitatum, honori castitatis datum fuisse, animadvertamus; Sanctæque Sara, quæ typus erat B. Virginis, indultam: cellissimum hunc spiritum in magna sua gloria duxisse, dignum se à Deo habitum, quò vel umbra Mariæ Patronæ castitatis obsequeretur, & subserviret. Idem ibidem c. 6.

Ingressus Angelus &c. Luc. 1. 28. Cur Angelus veniens ad B. V. non explicat ei suum nomen; quemadmodum in annuntiatione Joan.

Joannis Bap. Zachariae? Luc. 1. 19. *Ego sum Gabriel, qui asto ante Deum.* Zacharias nunquam ipsum viderat; at B. Virgo consueta erat visioni, & conversationi, Angelorum: inde eos noscebat etiam ex nomine. Sylveira in additam. ad Luc. 1.

Omnium consolatio, Virgo Maria, hoc ipsum tu es, ad quod angeli à principio tantà arserunt charitate? quòd tu ipsi Deo eis propinquior fieri debebas; & ex eo, quòd majorem charitatem, majoremque suavitatem, quam ipsi habebant, tibi noverint reservari. Nie-rembergius sermone Angelico ad S. Brigitam.

Ipsi Angeli de hoc magis exultabant; quòd te Deus creare volebat; quam ex eo, quòd ipsos creaverit. Et sic tu, o Virgo sanctissima, angelis, mox ut creati fuerunt, gaudium fuisti; quæ ipsi Deo sine principio summa delectatio extitisti. Joan. Gerson serm. ang. ad S. Brigitam fer. 2. Lect. 1. c. 4.

Mariæ typum fuisse thronum illum Salomonis 3. Reg. 10. 18. 19. communis Ecclesiæ sensus est. Qui autem sunt duo leones, qui utrinque throno adhærebant? Petrus Dam. f. 1. de Nat. B. V. duo leones sunt Gabriel arch angelus, & Joannes Evangelista: quorum alter dexteram Virginis, alter sinistræ, custos deputatus est. Gabriel enim mentem, Joannes carnem, pervigili sollicitudine servaverunt. Qui bene leones dicuntur, propter rugitum altissimæ vocis: duo enim verba nuntiârunt Orbi terræ; qualia nec dicta sunt, nec dicentur. Ramirez in ep. Chr. in Prologomenis §. 8.

S. Anna.

O par beatum, Joachim, & Anna! vobis omnis creatura obstricta est. Per vos enim donum omnium donorum præstantissimum, Creatori obtulit, nempe castam Matrem; quæ sola Creatore digna erat. O beatum ventem, qui vivum cœlum, cœlis ipsis latius, peperit. O beata ubera! quæ ejus, qui Mundum nutrit, Nutricem laclârunt. S. Joan. Damasc. or. 1. de Nat. V.

O beatum par, Joachim, & Anna! ac professò ex ventris vestri fructu immaculati agnoscimini; quemadmodum Christus quòdam locò dixit: *ex fructibus eorum &c.* Matth. 7. Id. ibid.

Venerabilis Anna verè nuncupari potest omnipotentis DEI gazophylacium: quia ipsius thesaurum, super omnia sibi amabilem, in suo utero recondebat. O quam propè erat igitur cor Dei huic thesauro! O quam piè, & alacriter, huic thesauro oculos suæ Majestatis infixit; qui postmodum in Evangelio suo ait; *ubi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.* Gerson antè citatus.

Annuntiatio B. V.

§. I.

Figura.

Dies diei eruclat verbum. Pf. 12. 3. Dies diei, Angelus Virgini. Dies Angelus, propter beatitudinem: Virgo dies, propter integritatis virtutem. *Et nox nocti indicat scientiam.*

Serpens nox, propter malitiam; mulier nox, propter ignorantiam. S. Bernardus f. 5. ex parvis. Dies Gabriel eruclat verbum Salvatoris. Sed nox, idest, Diabolus indicat scientiam noctis, id est Eva. *Eritis sicut dii scientes &c.* S. Thomas Aq. hic.

Vox dilecti mei pulsantis, aperi mibi soror mea. Cant. 5. 2. Guilielmus parvus: seu Neoburgi vox, inquebat deipara, dilecti mei pulsantis facta est ad me; quando, impletò tempore dispositionis suæ, placuit incarnari ex me. Quæ autem fuerit vox illa, confessim addit: *aperi mibi soror mea.* Poterat dilectus, non aperiente ipsa, ipse introire in uterâ Virginalem; sed, ad Matris gloriam, quam maluit sponte, & hilariter, aperire. Stetit ad ostium, & pulsavit. Apud Arcones in Il. 3. Disc. 8. Piscina probatica. Lem. *Turbata est in sermone ejus* Luc. 1. 29. Picinelli.

§. II.

Cur per Angelum Salutata.

Mors per Adam; vita per Christum. Evam serpens seduxit; Maria Gabrieli confensit. S. Chrysoft. de interdici. arb. ad Adam.

Per Virginem Evam venit mors: operæ præmium erat, de Virgine apparere vitam: ut, sicut illam serpens decepit, ita hanc Gabriel annuntiaret. S. Cyrillus Jerof. Catech. 12.

Agit cum Maria Angelus de salute, quia cum Eva angelus egerat de ruina. S. Chrysol. f. 142.

Datur determinata legatio; quòd incomprehensibilis Virginali clauditur in alvo: & ut eam saluter almificè, seriò edocetur. Stupet auditor; mirantur omnes insimul hierarchiæ cœlestes; quòd ad hujusmodi legationem nuntius cœlestis agreditur, quem illico est secutura divina Majestas. Suspenduntur illorum altis considerationibus mentes; quòd Deus ad hominem, immortalis ad mortalem, incorporeus ad corpus, invisibilis ad visibilem; simplex, & incompositus ad compositam creaturam; infinitus habitator ad finitam ædem; ad peregrinationem ubique existens; ad miseriam temporis æternè beatus, velit accedere. Sim. Cass. l. 2. de gest. D. c. 1.

Ece in in conclavi creaturæ duæ insignes afflunt; Angelus, & Maria. In majori verò conclavi terrestris curiæ paradisi, diabolus, & Eva. Processit dialogus, unde sunt mala omnia subsecuta: nunc incipit, unde omnia bona proveniunt. Magnus angelus, magnaque Maria; major Angelus, majorque Maria Major angelus in natura; major Maria ex gratia. Cœlestis, & terrestris, in modico loci spatio conveniunt de pace Dei; de ineffabilibus, & divinis, mysteriis; de reparatione humani generis, absque interpretibus tractatum. Idem ibidem.

Juris regula est: ut, per easdem causas, quibus aliquid fit, dissolvatur. Ità per easdem causas, quibus in Mundum ingressa mors, per eas expulsa. Mors intravit, propter dialogum habitum inter Angelum, & mulierem: vita ex colloquio Angeli, & mulieris. Stella in Luc. 1. 26.

§. III.

§. III.

Concernentia Personam B. V.

Nimia mea liquefacta &c. Cant. 5. 6. Profectò anima tua liquefacta est, ut Dilectus locutus est, scilicet Deus Pater locutione admirabili ineffabili: dum substantiam Verbi sui cum illo Amore suo Spiritu S. tuæ menti, tuo ventri, penitus infereret. Rupertus l. 1. in Cant.

Quid faciemus sorori nostræ in die, quando alloquenda est. Cant. 8. 8. Hoc quærit non dubitans; sed, quid facturus est, exaggerans. Quasi dicat: magna faciemus ei, quando alloquenda est à Gabriele. Hugo Carenf.

Benedicta tu in mulieribus. Luc. 1. 28. Quia videlicet mulier omnis de amore viri concipit; tu sola de amore Dei, id est, de Spiritu S. concepisti. Rupertus l. 1. in Matth.

Turbata est in sermone ejus. Luc. 1. 29. Turbata est, non in visione ipsius: quia, ut dicitur, solita erat conspiciere Angelos. Sed aliqui probabile astruunt; quod angelus vice hac apparuit ei lumine multo præclarior; apparatu, ac habitu, venustiore; secundum quod magnitudo causæ suæ legationis exegit. Dion. Carthus. hic.

Ne timeas Maria. Luc. 1. 30. Timor enim eorum est, qui offenderunt: *tu vero invenisti gratiam apud Deum.* S. Basilius Seleuc. or. de SS. Dei genitric. &c. Timet, non qui invenit, sed qui perdit. S. Chrysol. f. 1. 44.

Fiat mihi &c. Luc. 1. 38. Per hunc consensum, omnium Electorum salutem viscerosissimè expetiit, & procuravit; & omnium salutem per hunc consensum se singularissimè dedicavit. Ità ut ex tunc omnes in suis visceribus bajularet, tanquam verissima Mater filios suos. S. Bernardinus tr. de B. V. f. 6.

Ecce ancilla Domini. ibidem. Unò solò actu, prius etiam quàm Mater Dei esset; nempe semel dicendo, angelòque respondendo. *Ecce ancilla Domini: sicut &c.* amplius meruit, quàm omnes simul Angeli & homines, quamcunque Sanctis cogitationibus, & actionibus, meriti sint, vel merebuntur. Eò actu meruit principatum in cœli Seraphinos, Dominatum in omnes res creatas, & Sceptrum, regni Filii sui; plenitudinem omnium gratiarum; omnium fructuum, & donorum, Spiritus S. quòdque sit Jesu Mater, & causâ felicitatis nostræ. Dei porò genitrix facta quid non meruerit? quid non obtinuerit? incomprehensâ illâ multitudine actuum interiorum, operumque exteriorum, usque ad extremum Spiritum constantissimè, religiosissimèque, exercitorum? Nierembergus de am. B. V. c. 13.

O Domine! tu Matrem me dicis; ego ancillam profiteor. Ancilla Christi sum, & quidem Matrem me præstabo. Guarricus Abb. f. 3. de Nativ.

Nicolaus Godignus noster in vita Gonzali Sylveiræ M. S. l. refert: verosimile est, quod monumenta tradunt congregationis S. Georgii in Alga. Auctores illius acceperunt, Archangelus *Polyanth. Sacr. Tom. II.*

lum Gabrielem in annuntiatione novem integras horas apud B. Virginem fuisse. Ac si ob incredibilem Virginis modestiam, & majestatem humanâ majorem; atque ob Verbum incarnatum, in admirationem raptus discedere non possit. Doultreman de am. Dei erga hom. l. 1. c. 3. Sect. 2.

§. IV.

Ejus festum.

Festum hoc solemnè in tanta antiquitate eminet; ut liceat piè meditari, originem ejus debere describi gratissimo effectui Deiparæ V. quæ singulari veneratione, ac devotissimò cultu, quotannis recolere solita fuerit divinum beneficium hóc die sibi, & toti humano generi præstitum. Hanc piissimæ gratitudinis consuetudinem in sanctissima Deipara intuitu Apostoli, debitam agnoverunt obligationem, & venerabili imitatione observarunt, & ubique terrarum observari debere sanxerunt. Certè secundum Regulam à S. Augustino de Baptismo contra Donatistas l. 1. c. 24. propositam: quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est; non nisi auctoritate Apostolicâ traditum rectè creditur. Bollandus 25. Martii.

Hodie renovatur Adam, & choros cum Angelis agit in cœlum sublatus. Hodie terrarum orbis gaudiò ob adventum Spiritus S. in homines plenus est. Hodie Davidicum adimpletum est oraculum, quod dicit Ps. 59. 11. *laudentur cœli, & exultet terra: gaudebunt campi, & omnia ligna &c. quoniam venit.* S. Gregor. Thaum. hom. 1.

Postevinus l. 1. rerum Moscovit. tradit: populum vix unquam ab opere vacare, nisi ipsò die B. Virg. Annuntiatæ; & reliquis fassis, ac Dominicis, operari: ac sibi persuasum habere; ad nobiles spectare, ut ad templum, ac sacra officia, tam sæpe proficiscantur.

Est pia consuetudo per Belgium: ut feria 4. Quatuor Temp. in Adventu Missa Solennis antelucana de Annunt. B. Mariæ canteretur; quæ ob excellentiam *Aurea Missa* dicitur Bollandus 25. Martii.

Maria Apostolos respiciens.

In capite ejus corona stellarum duodecim. Apoc. 12. 2. Duodecim stellæ coronæ ejus sunt duodecim Apostoli Christi: quia B. Virginis meritis fuerunt electi; & post ruinam in Christi morte ad fidem etiam reformati, ac per ejus instructionem edocti. S. Bernardinus t. 3. f. 11.

B. Virgo Maria Doctrinæ Apostolorum, & Evangelistarum. S. Bonaventura lib. cui tit. Luminaria Eccl. f. 9.

Apostolorum fuit Apostola, Gerson f. de Spiritu S.

Ipsa dignissima Virgo singulariter totum mysticum corpus cum vero corpore suo portavit in utero, & in continuis cordis sui doloribus Filii sui parturivit: cui attribuitur tota corona duodecim Apostolorum: quoniam meritis ejus fuerunt vocati, ac per ejus instructionem edocti, per ejus quoque suspiria, & orationes, Spiritu S. re-

repleti. Unde & Virgini Sanctæ singulariter attribuitur tota per Apostolos facta Mundi gloria. Et ideo hæc duodecim stellæ fulgent in ejus capite, quæ est sedes Sapientiæ: quia & Mariana sapientiæ derivata est lux doctrinæ; quæ totum Mundum ut stellæ illuminarunt. Ubertinus. apud Carthuf. l. 4. de laud. Mariæ Act. 16.

Assumptio B. Virg.

§. I. Figura.

Eleva virgam tuam; & extende manum tuam super mare, & divide illud, ut gradientur filii Israhel. Ex. 9. Hæc via, ad cujus elevationem præparatur via populo Dei, est gloriosa Virgo Maria: cujus patrociniò omnis penè amaritudo Dei populo dulcoratur. S. Bernardinus tom. 3. tr. de B. Virg. Serm. 11.

Cum elevaretur arca, dicebat Moyses: surge Domine, & dissipentur inimici tui; & fugiant, qui te oderunt. Num. 10. 33. ut mysterium innuatur; quòd quando elevata fuit Virgo gloriosa ad cælestia rega, dæmonis potentia imminuta est, & dissipata. Idem ibidem.

Regina Saba ingressa est Jerusalem multò comitatu &c. 3. Reg. 10. 2. Comitatus B. Virg. tres Angelorum hierarchia. Divitiæ ejus virtutes: aurum charitas &c. Sed quid tunc Rex Salomon? dedit omnia, quæ voluit, & petiit ab eo. de Ponte l. 6. in Cant. Exh. 21. *Magnificata est anima mea hodie &c.* Judith. 12. 17.

§. II. Gloria.

Ecce currus igneus. 4. Reg. 2. 11. Elias ascendit curru igneo. Illi fuit dilectus Filius instar currus ignei: ascendit inmixta super dilectum suum; à quo deducta. Cum enim Apostolis dixerit Joan. 14. 3. *iterum veniam, & assumam*: multò magis venit, ut Matrem ad se assumeret. Et qui alias Virgines Sanctas invisit, sicut Gregorius narrat de Tarilla l. 4. dial. c. 16. quæ moribunda sursum respiciens Jesum venientem vidit, & clamavit: recedite, Jesus venit. Quantò magis venisse credendus est, ut Virginem Virginum secum duceret. Non portabatur sicut Lazarus ab angelis; sed brachiis dilecti sui. de Ponte citatus.

Mulier amicta sole. Apoc. 12. 1. Quorsum in Matre tam sumptuosus apparatus; ut etiam à sole, luna, & stellis, decor requiratur? Nil mirandum; ait S. Bernardus hom. Sup. Miss. qualis erga Filium Mater, talis erga Matrem Filius. Vestis eum, ait, & vestiris ab eo, vestis eum de substantia tuæ carnis; vestit ille te gloriâ suæ Majestatis: vestis solem nube; & sole ipsa vestiris. Paoletti Dom. Quinquag.

Gloriosè assumpta est cum Corpore, & anima. Et meritò quidem: quia manus, quæ nunquam erectæ fuerant, nisi ad benedicendum suum Conditorem; non æquum erat, ut verterentur in terram. Oculi, qui nunquam

aperti fuerant, nisi ad laudandum illum, quæ eos formavit; indecens erat, ut in terram verterentur. Pedes, qui nunquam gressum fecerunt, nisi ad servitium Dei, & utilitatem proximorum; non decuit, ut eorum particeps terra esset. Os, quod nunquam apertum erat, nisi ad gratiarum actiones; cur in cineres verteretur? Caro, quæ nunquam Carnem sapuit; quin imò purior fuit omni sanctorum spiritu etiam purissimò; non æquum erat, ut terram saperet. Cor, cujus conversatio semper in cælis &c. Diez. tom. 2. conc. 2. in festo assumpt.

§. III.

Corona.

Veni de Libano &c. Cant. 4. 8. Id est, magnificas de Corpore isto, Corpore candido, Corpore Virgineo. De Capite Amanæ; quòd interpretatur *nocturna avis*, De vertice *Senir*. quòd interpretatur *dens vigiliarum*; & *Hermion*, quòd interpretatur *anathema*. Coronaberis de omnibus his, id est, de corpore, vel membris, illius, qui nominibus istis rectè denotatur; de regni Mundi hujus. Regna namque Mundi hujus, quædam Capita, vel quidam vertices rectè dicuntur, nocturnæ avis, & dentis vigiliarum; & verè anathematizati diaboli, & à Deo separati: qui, cum sit princeps tenebrarum, & tanquam *leo rugiens circumcat, quærens, quem devoret*; rectè & nocturna avis, & dens vigiliarum, dicitur. Ipsa eadem regna, & cubilia leonum; & montes, diceo, pardorum. De talium leonum cubilibus, taliumque pardorum montibus, tu, amica mea, coronaberis. Quomodo? videlicet credent in me fructum ventris tui; & eorum credentium salus, corona erit. Ità coronaberis: ut et in cælis Regina Sanctorum, & in terris Regina sis regnorum. Reges atque Imperatores, coronis suis te coronabunt; ut desinant esse, quòd fuerunt, montes pardorum, cubilia leonum. S. Rupertus l. 3. in Cant. Si montes hi usurpentur in bonum, ad significandum insignes viros; B. Virgo de his omnibus coronatur: tum, quia omnes superat; tum maximè, quia ejus meritis, & precibus, hanc sanctitatem adepti sunt; de quibus dicere potest: *gaudium meum, & corona mea*. Philipp. 4. 1. Hi enim sunt duodecim stellæ, ex quibus coronata erat mulier, quæ apparuit in cælo. Coronatur etiam de cubilibus leonum &c. id est, de innumeris, & maximis, peccatoribus; qui ejus intercessione convertuntur. de Ponte l. 7. in Cant. Exh. 22.

In capite ejus corona stellarum duodecim. Apoc. 12. 1. Dignum planè stellis coronari caput; quòd & ipsis longè clariùs micans, ornet eas potius, quam ornetur ab eis. Quidni coronent sidera, quàm sol vestit? S. Bernardus serm. 5. in Ass. V.

S. Francisca Rom. vidit Sanctissimam DEI genitricem modicè inferiori sedè Dei, & sui Filii, tribus coronis ornatam. Primâ quidem, propter suam Virginitatem; secunda, propter

propter suam virginitatem; secundâ, propter ejus humilitatem; tertiâ, ejus gloriam declarante. Bollandus 4. Martii.

§. IV.

Cur tardè assumpta?

Quæritur: cur, ascendente in cœlum Domino, Mater ejus, quæ tantò eum amplectabatur affectu, non statim secuta est? Ut quid dilatum est ferventiùs igne tam sanctum ejus desiderium? quoniam ipsa dilatio Discipulorum Christi non minima consolatio fuit. Voluit enim D. Jesus, ut, ipso ad Patrem revertente, Apostoli materno solatiò, & eruditione, fruerentur. Mirâ denique pietate primitivæ Ecclesiæ provisum est: ut, quæ Deum in carne hac præsentem jam minimè cerneret; matrem ejus visu jucundissimò recreata videret. Quid enim tam jucundum, quid tam decorum, ac delectabile? quam Matrem Plasmatoris, & Redemptoris omnium, videre. S. Amedeus. hom. 7.

Sane etiam advertendum est hac ejus dilatione; ut quæque Fidelis anima, vulnerata charitate, & jaculis amoris confossa, dicat, non murmurare; si eam venerit nondum ad vota migrare. Ecce differtur Mater Domini, quis audeat murmurare? Differtur, ut proficiat; proficit perseverando. Hinc Psalmista: adhuc multiplicabuntur &c. Idem ibidem.

Luna, sole recedente Mundum illuminat. Quia sole justitiæ transeunte de hoc Mundo ad Patrem per mortem corporalem, Maria fide suâ totam illustravit Ecclesiam. Eodem sole ascendente ad cœlum, dimissa est in Mundo ad tempus: ut Ecclesiam suis illustraret exemplis; ac Mundum, id est, amatores munditiæ, semper locò solis Christi illuminet. Rich. à S. Laur. l. 7. de laud. B. Virg.

O certe verissimum, quod erunt novissimi primi. Quis hoc æstimasset? quis hoc credidisset? quis sperasset? assumitur ad gloriæ cubiculum latronis anima; & anima Matris relinquatur ad lamentum: cui & longò tempore post patet ingressus ad idem sponsi cubiculum. Poterat invidiam ei facere glorificatus ipse latro; si non fecisset eam charitas unum cor, & unam animam, cum eo. Svasit eadem charitas, quærens quæ Dei sunt, habere vitam in patientia propter Electos Dei, perse, & ex eo, docendos de mysteriis veræ fidei. Gerson tr. sup. Magnif.

Ascendente suò benedictò Filio ad regnum suum, Virgo Maria in hoc Mundo, ad bonorum confortationem, & errantium correctionem, remanere permisa est. Erat enim Magistra Apostolorum, confortatrix Martyrum, Doctrinæ Confessorum, clarissimum speculum Virginum, consolatrix Viduarum, in conjugio viventium saluberrima monitrix; atque omnium in fide Catholica perfectissima robotatrix. Serm. Angel. die Sabb. Lect. 1. c. 19.

§. 5.

Proficua hominibus.

Quelle est ista, quæ ascendit per desertum sicut virgula sumi? Cant. 2. 6. O beati

Spiritus! quomodo hanc cœlestem Reginam sumo assimilâtis? Contumeliâ potius videmini afficere: nam nos de homine inquieto, & parum sensâtò, dicere solemus, fumò leviozem esse: & de bilioso; illum in naribus fumum habere, & ad extenuenda terrena, fumum esse. Unde David Ps. 101. *Defecerunt sicut fumus dies mei.* Dico nihilominus, hanc unam ex præcipuis laudibus esse, quibus eam Angeli effere protuerunt. Nam fumus odorifer in S. Scriptura placationem significat. Unde Num. 16. legitur: ira Dei placata, thura dante Aarone. Gen. 8. Sacrificio Noë odoratus est Dominus suavitatis odorem. Ex. 29. Præcipitur sacrificium fieri in odorem suavissimum in conspectu Domini. Unde dicentes Angeli, quod ascendat sicut virgula sumi ex aromatis; significare voluerunt: ad placandam iram Dei illam ascendere. Diez tom. 2. conc. 4. in Ass. Virg. Quæ? &c. Rogant cœlestes Virtutes. Alludunt profectò ad illud Gen. 8. 21. *Odoratus est Dominus odorem suavitatis.* Et ait: *nequaquam ultra maledicam terræ propter homines.* En, odor securitas fuit terræ: quò plus cœlo approximabant odoramenta, hominum salus securior. Naxera tr. de B. V. §. 34.

Præcessit hodie nos Regina nostra, præcessit; & tam gloriôsè suscepta est, ut fiducialiter sequantur Dominam servuli clamantes: *trahere nos post te.* Ascendens quoque in altum Virgo beata dabit ipsa quoque dona hominibus. S. Bernardus l. 2. de Ass.

Totus Mundus hodie condignâ jubilatione lætatur; Tartarus tantummodo ululat, fremit, & submurmurat quoniam gaudium hujus diei claustris infernalibus inclusis aliquod remedium, id est refrigerium, præstat. Non audent, ut opinor, ministri Tartarei hodie attingere suos captivos; quos recolunt redemptos illius sanguine, qui pro Mundi salute est dignatus nasci de Virgine. S. Ildesonus l. 5. de Ass. V. apud Nieremberg. de am. erga B. V. c. 1.

Date ei, inquit Spiritus S. de fructu ventris sui; ut saturetur illò, quem genuit. O Mater misericordiæ! saturare gloriâ Filii tui; & dimitte reliquias tuas parvulis tuis. Tu jam ad mensam Domina; nos sub mensa castellis. *Sicut oculi ancille in manibus Dominae suæ;* ita familia hæc famelica de te præstolatur alimoniam vitæ. Guarricus Abb. l. 4. in Ass. Virg.

B. Veronica de Binasco V. videt animas Purgatorii ab angelo educi in Assumpt. B. Virg. nive candidiores, coronatas viridi fronde, & ante thronum Dei statui: animæ verò coronas ante sedem Dei ponunt; quas Deus vultu placidissimò benedicens Beatissimæ Mariæ offerebat. Bollandus 13. Jan.

Aurora.

B. Virgo vocatur Aurora ab *auro* puritatis, charitatis, sapientiæ. Vel quasi *aurea hora*: quia adduxit ætatem auream. Vel ab *aurea* Spiritus

C 2

Spiritus S. quâ afflata est, nosque refrigeramur. Aut ab *aure*, per quam Christus Virgini illapsus est, & in ejus utero conceptus. Vel quasi *avium horam*: quia earum aperuit ora; sicut apparente Virgine aves cœli, & astra matutina, simul laudârunt, & jubilârunt ex Job. 38. Richardus à S. Laur. l. 7. de Deipara.

Aurora mater roris, præsertim veris tempore. *Korate cœli &c.* Pf. 109. *Ex utero ante Luciferum genui te.* Legunt aliqui ex Hebræo sic: de Matrice Auroræ tibi Ros Nativitatis tuæ. Albertus M. aurora quasi aura rorans. Idem l. 7. de laud. Deip. c. 7. Aves cœli sunt Angeli, qui concorditer laudant eam: unde & potest dicere cum Filio; *cum me laudent simul astra matutina, & jubilarent omnes filii Dei.* Job. 38.

Dicitur quasi *aurora confurgens*; quasi de cadente materia surgens. Alii enim cadunt nascendo, quia omnes nascimur *filii i. e.* Ephes. 2. Sed ipsa confurrexit; quia munda ab originali. Idem ibidem.

Illud manè genuit nobis diem, id est, Christum, qui est dies æternus. Idem ibidem l. 7. c. 9.

Sicut aurora terminum noctis, & diei principium, adesse testatur; sic & virgo noctem expulit sempiternam. Petrus Dam. serm. de An. V.

Felix aurora! felicitis diei extitisti nuntia. Talis dies talem auroram diei decuit. S. Bernardus in deprecatur. ad gloriosam Virg.

Cum Patres historiam Jacobi cum Angelo luctantis. Gen. 23. 24. in varios sensus allegoricos iniecerant; ille omnium videtur opportunissimus, quem Canticorum verbis, *quæ est ista?* &c. affixit Cardinalis Hailgrinus apud P. Martinum del Rio. Verba ejus: hæc est Aurora, de qua angelus ad Jacob in Genesi: *dimitte me; jam enim ascendit aurora.* Siquidem per Jacob luctantem cum Angelo Sancti designantur; qui luctantes cum Domino, precibus, & lacrymis, extorquere à Domino Incarnationem Filii sui nitebantur. Sed eorum cœtui respondetur à Domino: *dimitte me; jam enim ascendit Aurora.* Cesset instantia vestri luctaminis: quia jam Lux nascitur, videlicet Virgo; quæ vobis pariet verum solem.

O quam clarè in Annæ utero emicuit aurora confurgens; quando in ea Mariæ corpusculum per adventum animæ vivificatum extitit; cujus ortum videre Angeli, & homines, tantoperè desiderabant. Angelus B. Brigittæ in f. Angel. c. 1.

Aurea hora fuit, conceptio mea: nam tunc incepit principium salutis omnium; & tenebræ quasi festinant in lucem. B. Virgo Revel. S. Brig. l. 6. c. 35.

Dicitur Pf. 73. illud singulare: *tu fabricatus es auroram &c.* De cœlo, terrâ, & omnibus, quæ in eis sunt, dixit, & facta sunt.

Sed de aurora, & sole, id est, Mariâ, & Filio ejus, dicitur, quod *fabricatus* est eos. Ubi notatur labor, & studium. *Ab æterno ordinata sum &c.* Adjuvit eam manè diluculo. Pf. 45. S. Bernardus f. 4. sup. Salve Reg. Aurora semper noctem sequitur, nox præcedit auroram. Quid autem est nox frigida, & obscura? nisi originale peccatum, frigidum concupiscentiâ, obscurum ignorantia. Tu ergo processisti ut aurora lucida & rubicunda: quia super originali peccato in utero matris nata es lucida cognitione veritatis, & rubicunda amore virtutis.

B.

Maria benedicta, ejus benedictio.

Ecce odor filii mei, sicut odor agri. &c. Gen. 27. Maria est ager iste benedictionis. S. Bonaventura Spec. B. V. c. 12.

Benedices coronam nam &c. Pf. 64. Tot sunt dies in hoc anno (æternæ vitæ) quot sunt justi in cœlo. Hujus autem anni benedicti corona est benedicta Virgo Maria. Idem ibidem.

Benedicta tu in mulieribus. Luc. 1. 28. Tria fuerunt in Maria, propter quæ specialiter benedicta. *Primum est humilitas*; quæ se vacuum ostendit, & idem impleri meruit. Unde dictum est ei: *Ave gratiâ plena.* *Secundum est solitudo*, quæ frequentias hominum fugit; propter quod Dominum comitem habere meruit. Unde dictum est: *Dominus tecum.* Ex. 3. 1. legitur, quod Moyses solus erat, quando Dominus apparuit ei. Et Agar Gen. 16. 7. Et Elias 3. Reg. 19. 5. *Tertium est Virginitas*, cujus amore hominum maledicta contempsit. Et idè dicitur *benedicta.* Hugo Card. hic.

Quidquid maledictionis infusum est per Evam, totum abstulit benedictio Maria. S. Bonavent. Spec. B. V. c. 3.

Beneficia hominibus ab ea præstita.

§. I.

Figure Symbola.

Sicut per Arcam olim quatuor beneficia antiqui Patres susceperunt; sic quatuor alia nos per hanc mysticam arcam Virginis. *Primo* in periculis auxilium. Nam, cum eleveretur arca, dicebat Moyses Num. 10. *Surge Domine, & dissipentur inimici tui, & fugiant &c.* *Secundo* in dubiis consilium. 1. Reg. 14. cum Saul vellet consulere Deum, dixit: *applica mihi arcam.* *Tertio* in adversis solatium. 3. Reg. 2. Salomon dixit Abiathar Sacerdoti: *equidem vir mortis es. sed hodie te non interficiam: quia portasti arcam Domini.* *Quarto* benedictionem. 2. Reg. 6. ad introitum Arcæ fœderis Domini in domum Obededon Deus ei benedixit.

Ascendentem